

HOEWEL DAT ZEKER NIET LUKAS' DOEL BIJ HET SCHRIJVEN VAN DE HANDELINGEN WAS, KUNNEN WE BIJ HET LEZEN VAN DIT BOEK UIT TALLOZE GEBEURTENISSEN EN UITLATINGEN OPMAKEN WAT EEN UITZONDERLIJKE MAN DE APOSTEL PAULUS WAS. ZIJN TOEWIJDING AAN HET ENIGE DOEL IN ZIJN LEVEN WAS ONGEËVENAARD (ZIE BIJV. HD 21,13), OOK ZIJN VEELZIJDIGHEID IN DE DIENST VAN DE HEER WAS UNIEK: HIJ WAS EEN IJVERIGE EVANGELIST TOT AAN HET EIND VAN ZIJN LOOPBAAN (HD 28,31), EEN VAARDIGE APOLOGEET (HD 9,22), EN EEN BEKWAME LERAAR. BOVENAL IS HET INDRIJKWEKKEND DAT HIJ BIJ AL DEZE VAARDIGHEDEN EN EIGENSCHAPPEN EEN STERKE HERDERLIJKE INSTELLING HAD, DIE JUIST IN ZIJN BRIEVEN VAAK TOT UITDRUKKING KOMT. WE ZOUDEN HAAST TOT DE CONCLUSIE KUNNEN KOMEN DAT EEN MAN ALS PAULUS, MET ZO'N UITDRUKKELIJKE ROEPING DOOR DE HEER ZELF, UITGERUST MET ZULKE GAVEN, GEESTELIJK VOLLEDIG ZELFSTANDIG WAS – DAT HIJ HELEMAAL NIET OP ANDEREN AANGEWEEZEN WAS. DAT DIT NIET ZO WAS KAN AANGETOOND WORDEN AAN DE AND VAN DRIE FIGUREN, DIE VOOR PAULUS' DIENST VAN GROTE BETEKENIS ZIJN GEWEEST. EEN GEMEENSCHAPPELIJKE EIGENSCHAP VAN DEZE DRIE MANNEN IS DAT ZE ALLE DRIE NOGAL OP DE ACHTERGROND BLIJVEN: TWEE VAN HEN KOMEN ZELFS MAAR ÉÉN KEER VOOR IN DE BIJBEL. OPMERKELIJK IS OOK DAT ZE ALLE DRIE OP ZOEK NAAR PAULUS GINGEN, IEDER VAN HEN OP EEN ANDERE TIJD EN OP EEN ANDERE PLAATS.

Op zoek naar Paulus?

• door Wim Hellendoorn

De eerste van de drie is Ananias, die de opdracht krijgt Saulus na diens opzienbarende bekering te bezoeken en hem de handen op te leggen. Het valt goed te begrijpen dat Ananias bezwaar had tegen deze opdracht: alles wees er op dat Saulus een vijand van de gemeente was – hoe kon Ananias ervan uitgaan dat het met Saulus' bekering wel helemaal in orde was? De Heer heeft begrip voor dit bezwaar en geeft Ananias daarom des te uitdrukkelijker dezelfde opdracht. En dan gaat Ananias ook, naar het huis van Judas in de Rechte Straat, om daar naar Saulus van Tarsus te vragen. En als hij hem gevonden heeft, dan wordt niet eerst een klein examen afgenomen of een proeftijd aangeboden. Het eerste wat Ananias zegt is 'Saul, broeder'. Alleen al deze woorden moeten voor Paulus een geweldige bemoediging geweest zijn, na de drie dagen die hij vastend en in het donker had doorgebracht. Tijdens die drie dagen heeft hij met zekerheid diep nagedacht over zijn volslagen falen, en nu krijgt hij bezoek van een vreemde die hem met 'broeder' aanspreekt. Niet alleen wordt Saulus ziende, Ananias bemoedigt hem zijn begrijpelijke aarzeling te overwinnen en zich te laten dopen (Hd 22,16). Ananias' bezoek werd voor Paulus het startpunt van een geestelijke ontwikkeling (Hd 9,22) en van een uiterst productief leven voor de Heer. Twee dingen vind ik bij Ananias indrukwekkend. Allereerst heeft hij vertrouwen in de Heer Jezus. Het was een voor de hand liggende gedachte dat Saulus' bekering maar gespeeld was, een list om des te makkelijker de gemeente binnen te kunnen komen. Maar de Heer zet Zijn stempel op deze bekering en dat is voor Ananias genoeg. En Ananias heeft ook nog de moed dit vertrouwen op Saulus te overdragen. Zoals we gezien hebben vindt hij het niet meer nodig Saulus nog aan de tand te voelen, hij schenkt Saulus gelijk zijn volste vertrouwen. Zoals Ananias in het leven van Paulus een sleutelrol gespeeld heeft, kan ieder van ons een belangrijke dienst doen in het leven van een pasbekeerde medegelovige. We hoeven niet te wachten op een uitzonderlijke opdracht, om een al even uitzonderlijke bekeerling bij de eerste stappen in het geloofsleven te helpen. Wat we nodig hebben is vertrouwen in de Heer, en dat vertrouwen kunnen we ook laten zien aan mensen die nog maar net tot geloof gekomen zijn.

De tweede van de drie is Barnabas, die in Hd 11,25 naar Tarsus gaat, om Paulus daar te zoeken. Wat voorafging kennen we waarschijnlijk: door de vervolging die na de steniging van Stefanus begonnen was, waren de gelovigen over het hele land verstrooid geraakt. Deze gelovigen behielden de goede boodschap niet voor zich, en zo was er in Antiochië een grote gemeente ontstaan. Barnabas werd door de gemeente in Jeruzalem naar Antiochië gestuurd, om het werk daar te ondersteunen. Barnabas bleek

precies de juiste man te zijn: hij stabiliseert de nieuw ontstane gemeente, en kennelijk kwamen er door zijn dienst nog eens heel wat mensen tot bekering (Hd 11,24). Geen wonder: hij was een 'goede man, vol van de Heilige Geest en geloof'. De juiste man op de juiste tijd op de juiste plaats, het kon niet beter. Of wel? Barnabas rust niet op zijn lauweren uit, kennelijk heeft hij ondervonden dat het werk te veel voor hem werd. Hij gaat naar Tarsus om Paulus op te zoeken. Als hij hem gevonden heeft, keren ze samen naar Antiochië terug en werken eendrachtig in de gemeente. Korte tijd later worden de discipelen voor het eerst 'Christenen' genoemd (Hd 11,26). Ook bij Barnabas zie ik iets wat ik bewonderenswaardig vind. Hij had een opdracht van de gemeente in Jeruzalem en deed een echt gezegend werk voor de Heer. Dan is het misschien niet zo voor de hand liggend er iemand bij te halen. Zo lang hij alleen werkte had hij een prominente plaats in de gemeente, maar zodra Paulus kwam moest hij de eerste plaats tenminste met Paulus delen; later blijkt zelfs dat Paulus in hun gezamenlijke dienst langzamerhand de eerste plaats in ging nemen en voor Barnabas de tweede plaats overbleef. Deze mogelijkheid moet Barnabas, die Paulus goed kende, bewust geweest zijn. Barnabas had ook geestelijk klinkende redenen aan kunnen voeren om Paulus niet te gaan halen: zo'n reis naar Tarsus was niet in een paar dagen te maken, en kon hij het werk in Antiochië wel zo lang laten rusten? En hij had niet een opdracht van de gemeente in Jeruzalem, een gemeente waar de apostelen deel van uitmaakten? Zo'n opdracht mag je niet lichtvaardig laten rusten. Toch was Barnabas bereid deze stap te doen. Het is duidelijk dat hij niet zichzelf, zijn positie en zijn dienst zag. Hij zag het werk, en hij wist dat dat werk met Paulus erbij beter gedaan kon worden. Dat was het enige wat voor hem telde: het werk van de Heer moet zo goed mogelijk gedaan worden.

De laatste van de drie die op zoek gaat naar Paulus vinden we niet in de Handelingen, maar in de tweede brief aan Timotheüs. Het is Onesiphorus, die Paulus onder bijzondere omstandigheden zocht en vond. We hebben gezien dat Ananias Paulus aan het begin van diens geloofsleven hielp, en dat Barnabas Paulus gelegenheid gaf, zijn openbare dienst te beginnen. Onesiphorus stond Paulus in de laatste fase van zijn leven terzijde; onder bijzondere omstandigheden, en op een bijzondere manier. Paulus beschrijft in de tweede brief aan Timotheüs gelijk in het eerste hoofdstuk de deprimerende uiterlijke omstandigheden waarin hij verkeerde: 'Allen, die in Azië zijn, hebben zich van mij afgewend.' Twee van de vele broeders broeders die Paulus >>

de rug toegekeerd hebben, worden met name genoemd, maar gelijk daarop noemt Paulus een broeder die iets heel anders deed: Onesiphorus had, toen hij in Rome was, Paulus ijverig gezocht, gevonden, en – hem vaak verkwikt. Het gaat me in dit artikel niet om de vraag, waarom Onesiphorus zo ijverig moest zoeken om Paulus te vinden. Was er geen gemeente meer in Rome, of was er een gemeente maar was daar niemand die contact met Paulus durfde te onderhouden? Hoe dat precies was weten we niet, en doet er hier ook niet toe. Zeker was dat het niet makkelijk was om Paulus te vinden, want Onesiphorus moest ijverig zoeken, en het was zeker ook niet voor de hand liggend om hem te zoeken. Want wat is er gevaarlijker dan in een tijd van Christenvervolging de gevangenen en kazernes in de hoofdstad af te lopen om naar een beroemde gevangene Christen te vragen? Onesiphorus is er niet voor teruggeschrokken. Bovendien kwam hij niet maar één keer, om zich dan snel terug te trekken, hij is vaak bij Paulus op bezoek geweest. Bij al die gelegenheden heeft hij Paulus even zo vaak verkwikt. Hij kwam dus niet met lege handen, maar was in staat een man als Paulus te verkwikken, en het behoeft geen betoog dat die verkwikking wel niet uit een fijne Macedonische rode wijn, kostelijke Egyptische dadels of iets dergelijks bestaan zal hebben. Voor een man als Paulus, in zijn toenmalige omstandigheden, moet het alleen al verkwikkend geweest zijn dat er eindelijk iemand kwam, iemand die tijd had om te luisteren, om nog eens te komen, en die als het nodig was Paulus' blik weer op de trouw van de Heer kon richten. De herinnering aan deze verkwikking is later voor Paulus ook bemoedigend geweest. En niet alleen voor Paulus. Als hij aan Timotheüs over de uiterst teleurstellende ontwikkeling in Azië schrijft noemt hij uitgerekend Onesiphorus. Het schijnt me toe dat

Paulus wilde vermijden dat Timotheüs door deze deprimerende mededelingen de moed zou verliezen, en inderdaad is dat wat Onesiphorus gedaan heeft een zonnestraal die ook in zo'n sombere tijd nog licht verspreidde. Let er overigens op dat het Onesiphorus' dienst niet alleen Paulus en Timotheüs ten goede is gekomen. Paulus spreekt de wens uit dat de Heer 'het huis van Onesiphorus' barmhartigheid zal geven. Dat herinnert mij aan Spreuken 11,25: 'Wie graag goed doet, wordt overvloedig verzadigd, en wie andere verkwikt, wordt ook zelf verkwikt'. Het goede werk, wat Onesiphorus aan Paulus gedaan had keert jaren later als een echo terug en komt zowel Paulus als Timotheüs als Onesiphorus en zijn huis ten goede.

Deze drie mannen: Ananias, Barnabas en Onesiphorus, hebben in verschillende fasen van Paulus' uitzonderlijke leven een belangrijke rol gespeeld, zonder dat zij zelf zo prominent waren. Ik ben zelf ook niet bepaald prominent, dus waarom zou de Heer voor mij niet ook een opdracht hebben? Ken ik misschien een pas bekeerde gelovige die ik kan opzoeken om hem te helpen bij zijn start in het geloofsleven? Of misschien ken ik een jonge gelovige wiens gaven nog sluimeren. Die zou ik wel eens kunnen opzoeken om samen in het werk van de Heer aan de slag te gaan. En er zijn heel wat gelovigen die aan het eind van hun leven zware teleurstellingen te verwerken krijgen. Die misschien hun eigen generatie grotendeels overleefd hebben en zeer onder eenzaamheid lijden. Waarom zou ik ze niet opzoeken, en proberen ze te verkwikken? Laten we op zoek gaan naar onze broeders en zusters, om elkaar te helpen. Als dat bij Paulus al nodig was, dan is er ook in onze tijd behoefte aan mensen die zien wat er gedaan moet worden, en dat ook doen.

laten we op zoek
gaan naar onze
broeders en zusters ■